

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak dan opoldan.

Naročnina za avstro-ogrske kraje mesečno 2 K, za Nemčijo 2-25 K, za Ameriko 2-75 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštne proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Inserati. Tristopna petlit-vrstica 26 vin. za enkrat, 12 vin. za dvakrat; večkrat po dogovoru.

38. številka.

V Ljubljani, v petek, dne 3. maja 1907.

Leto X.

NASLOVA: Za dopise, rokopise za list: Uredništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana. — Za denarne pošiljave, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana, Frančiškanske ulice št. 8/1.

Vabilo na naročbo.

S 6. majem prične drugi mesec izhajanja dnevnega „Rdečega Praporja“, vsled česar vabimo vse sodruge, somišljenike in prijatelje delavskega stanu, da obnove naročnino, odnosno da se naroče na list, ki stane

2 kroni na mesec z dostavljanjem na dom. Upravništvo „Rdeč. Prapora“.

Liberalni računi.

Hudi časi so prišli nad naše ljubljanske liberalce. Nikdar sicer niso bili prijatelji delitve, kadar se je šlo za razne funkcije, ampak vedno so bili za čimvečjo kumulacijo vrst in stopinj. Pri marsikateri taki, le častni službi namreč, vendarle kaj odpade. In zrno do zrna pogača! Sedaj se pa morajo prijeti delitve dela, tega od njih toliko zamešanega modernega principa. Eden vendar ne zmore vsega. Hribar si pa sicer domisluje, da je mogoče zastopati interese kapitalistov in delavcev obenem, ali vsaj dela se tako, kakor da bi si to domisljeval (lisjak, že ve zakaj!) toda agitacija za svojo izvolitev vendar ne more voditi in uspešno izvrševati sam, vkljub svojim zdravim živcem, ki se je z njimi na shodu pohvalil.

In sedli so za mizo možje liberalci in pri rujnem vincu so si razdelili narodno delo. Delo, politično delo, ta beseda se sicer čudno glasi, kadar je govor o naših liberalcih, ne sedaj so se ga vendar morali v resnici lotiti. Pomagalo jim sicer ne bo nič, pa naj imajo veselje! Ti boš lovec, ti priganjač, ti pes, ti — računar, ti pa kalkulanti! so si rekli med sabo. O liberalnem lovu in njegovem, nad vse žalostnem koncu, smo povedali zadnjč ginjivo povest in jo ilustrirali z narodno-humoristično sliko.

Danes imamo opraviti z liberalnimi računarji. Kaj delajo ti možje in kaj hočejo izračunati? S čim si belijo glavo in zakaj si obupno posegajo v redke, v narodnem delovanju osivile lase? Mari so to res tako težki računi, ki so jim jih naložili, mari je res treba uporabljati pri tem višjo matematiko z logaritmi vred, ki so jo že pozabili, ali pa celo integralo, ki je nikdar niso znali. I kaj se? Malo seštevanja in malo odštevanja, to je vsa umetnost. Toda nekaj drugega je, in res je to težavna stvar, s seštevanjem in odštevanjem je treba zračunati Hribarju večino glasov! O, in kljub »gotovim« 3000 glasovom se ta večina ne da zračunati, kajti ne morejo najti pravih števil! Tista masa, ki je

kljub temu njihovem upiranju prišla do volilnega prava in v seznamek volilcev, je za njih popolnoma neznana veličina, kakor smo jo zaznamovali v matematiki.

Kakih 3500 je teh novih volilcev, in koliko od tega števila jih je naših, liberalnih? Na to vprašanje bi si radi odgovorili ti računarji, da bi mogli potem dalje računati. Kdo pozna te tovarniške delavce, te hlapce, te dninarje, te cestne pometalce in vso to, doslej brezpravno množico, ali bando, da se izražamo po liberalno. Noben liberalec jih ne pozna, in nihče ne ve, kakega mišljenja so. Ne poznajo potreb in zahtev delavstva, nihče se zanje dosedaj ni zmenil, in zmenil se ni, ker jih doslej za svoje namene ni potreboval. Sedaj pa bi potrebovali njih glasove, da si rešijo edini mandatek, ta žalostni preostanek nekdanje močne — ošabne liberalne stranke. In radi bi jim dali trobojnico na prsi, kokardo na klobuk, v roke pa glasovnico.

Usmiliti se hočemo ubogih liberalnih računarjev in jim pomagati pri rešitvi omenjenega težkega vprašanja: Če računate z ničlo, se boste najmanj zmotili $1200 + 0 = 1200$ po Adamu Riese. In toliko glasov smo jim v »liberalnem lovu« priznali. Preveč je pa zanje i toliko!

Liberalci in reakcionarstvo.

Naši liberalci si domislujejo, da so bogzna kaki naprednjaki. Zadnja leta jih ta domisljavnost sicer že nekoliko popušča, ker so jim številni elementi iz njih lastne inteligence dokazali, da je meščanska svobodomiselnost zastopana tudi še drugod kakor v njih vrstih in po drugih ljudeh kakor so tisti, ki jih liberalci sedaj ravno štejejo med svoje voditelje, stebre in nosilce svobodne ideje na Slovenskem. Naj se govori in misli o takozvani gospodarski stranki kar hoče, faktum je to, da je nastala vsled secesije mlajših naprednejših elementov iz stare stranke in da je bil to poskus vstvariti drugo, boljšo in v resnici svobodomislno, nedelavsko stranko. Zakaj se ta poskus ni posrečil, za danes ne preiskujemo; vzroki leže v osebah, ki so se tega poskusa polotile, pa tudi izven njih, v okolnostih, ki oni za nje niso odgovorni in jih ne morejo predrugačiti.

Kdo pa je v stari liberalni stranki med voditelji, ki mu smemo pripisovati vsaj nekaj odločno svobodomislnega mišljenja, vsaj nekaj modernih socialnih nazorov? Mar stari Bleiweis, ali flegmatični Graselli, ali elastični Ferjančič, ali Tavčar, ta liberalni program št. 1, ali končno Hribar, liberalni državnozborski kandidat in program št. 2? Zastonj bi iskal pri teh možeh vsega onega, kar zahtevamo dandanašnji od modernega svobodomislnega, četudi buržoazijskega politika. To niso meščanski politiki kakor nemški Lecher, Ofner, ali celo češki Masaryk, Drtina in drugi realisti.

Ne, to so stare hripave liberalne srake, ki se jim drugi nalepili nekaj pisanih, na moderno se izspreminjajočih peres, tako da se sedaj košatijo, samoljubivo ogledujejo in krokajo: Poglejte nas, kako lepo moderno perje imamo! Ali nismo pravi svobodomislni pavi? O, da, ošabni in domisljavi so, kakor pavi, vse drugo je pa slepilo, ki odpade z njih, čim se jih nekoliko bolj trdo pogladi po perju.

In kdo jim je nalepil to perje?

Kdo je tisti pleskar, ki je dal staremu liberalnemu programu nekoliko modernejša barva? Dr. Triller in dr. Novak, kompanjona ne samo v advokaturi, ampak tudi v politiki, sta prevzela ta posel in potegnili čez rdečo-modro-belo pobarvano skrinjo zaveze tudi nekoliko rdeče čez. Ne povsod in čisto na rahlo. Prav malo sta pomočila čopič, vsak hip se lahko rdeča barva zdrigne ali pa zdrugo prevleče, da se ne bo kar nič pod njo poznala. Ta dva moža sta torej izvržila to lahko, sicer pa čisto brezpomenno delo, par mlajših je pa stalo zraven in gledalo, še dotakniti se niso upali, boječ se, da bi se zamazali in bi jih sledovi rdeče barve utegnili spraviti med rodoljubi v zadrego, med vsem poštenim svetom v slab glas.

Moderno perje in rdečo barvo sta pa preskrbela dr. Triller in dr. Novak le voditeljem in programu. Pa tudi tam tako, da se perja lahko iznebe brez količkaj boleče operacije, rdečo barvo pa zbrisejo.

Toda kako pa je pri navadnih pristašnih stranke, pri prostakih liberalne armade? Pri tistih, ki so končno poklicani izbojevati duhovito zasnovani boj?

Le pojdite in poskusite govoriti s takim liberalcem, pa naj si bo meščan, ali pa boljši posestnik, trgovec z dežele. Le omenite mu civilni zakon, svobodno šolo, ločitev države in cerkve! Iz liberalca se vam izlušči tak konservativec ali če hočete klerikalec, da bi ga bil vesel sam ljubljanski škof. »Jest sem liberalec — ampak vera mora biti!« Kolikokrat smo to že slišali izmed zvestih pristašev takozvane svobodomislne stranke, od ljudi, ki se prideže, da so pravi liberalci in jim »far že oddaleč smrdi«!

Konfesija pa je seveda identična z vero, obred pa z bivstvom vere. In hodiyo k maši, in hodiyo k izpovedi, še na božjo pot se včasih odpravijo. Vse to za dober zgled, nižjim slojem!! Pa kaj bi, saj še Hribar paradira pri procesijah!

Kake nazore imajo ti ljudje o modernemu zakonodajstvu, o družabnem redu, socialnih reformah itd., tega se omenjati ni treba. Od smisla revidiranega programa svoje stranke so tako daleč, kakor Ljubljana od Pariza, kakor so Slovenci za Francozi.

Trdimo in imamo zato dosti dokazov, da so naši oficijelni liberalci prav zakrnjeni reakcionarci, da sedanji program stranke oddaleč ne odgovarja mišljenju in nazorom pretežne večine pripadnikov stranke.

In če liberalni voditelji to zanikujejo, jim povemo dalje, da sami svojih ljudi ne poznajo. Slovenski liberalci so v splošnem reakcionarci.

Kapitalist in delavci.

Nedavno sem se sestal na kolodvoru z znancem podjetnim in sedaj že imovitim tovarnarjem. Slabe volje je bil: delavci mu strajkajo že 14 dni. Naravno, da je bil na nje zelo ogorčen, in da so se vsipale iz njegovih ust vse običajne fraze, rodoljubne in moralne. V tem razpoloženju je želel seveda ljubljanskim socialistom vse slabo, da, pozabil je celo svojo prejšnjo jezo na slovenske liberalce (mož je tujec, Slovan, konservativnega mišljenja, zlasti Tavčar mu je v želodcu) ter je klical vse božje blagoslove na liberalnega kandidata, samo da bi prodrli proti socialistu, človeku, ki mu po njegovem mnenju ni nič sveto. Slučajno je pri-

Sodruzi in somišljeniki, spominjajte se volilnega sklada!

hitel takrat na kolodvor Kristan, pokazal sem mu ga. Mož toliko, da se ni prekrizal in iz čakalnice ušel. Že Kristanova zunanost mu ni bila všeč in ga je potrjevala v njegovih nazorih o socialistih. — No, vse to končno še ni nič nenavadnega, in se strinja popolnoma z mišljenjem povprečnega buržoazijca. Zanimivo pri tem pa je bilo to, da mi je nazadnje razodel, kam se mu tako mudi. Čakal je na brzovlak, da se odpelje nekam na Hrvaško, kjer je imel drugi dan v družbi dveh trgovskih znancev podpisati z vlado pogodbo za eksploatacijo neke hrastove šume. Z eno samo potezo peresa se je nadejal zaslužiti kakih 50.000! In to prav gotovo, kajti sicer ne podpiše, ker ima lesa že dovolj nakupljenega. Najbolje pri tem pa je to, da je eden izmed njegovih kompanjonov Žid, drugi pa Srb ali Vlah, kakor patriotični Hrvatje radi Srbe zaničljivo imenujejo. Prekrasna ilustracija mednarodnega in medverskega kapitala, ne li? In mož je uverjen, da je on pravi narodnjak, dober človek in pošten kristjan, njegovi strajkujoči delavci so pa nenarodni, brezverski lenuhi-pozeruhi! Latinski pregovor »Quod licet Jovi, non licet bovi« bi se dal kaj prikladno preložiti na »Kar sme kapitalist, ne sme delavec«. To je začetek in amen vsakega narodnjaškega očenaša.

Ljubljanski predavatelji.

Res je, da je volilni boj, toda poprijeti se skrajno škodljivih sredstev tudi proti eminentno kulturnim zavodom, kakršen je društvo Ljudski oder v Trstu in žaliti obenem slovenske kulturne delavce, ki pridejo v Trst širit izobrazbo med delavstvo, žaliti osebe, ki ne drže svojega znanja shranjenega v usnje vezanih prepričanjih, pač pa žrtvujejo del svojega življenja, da morejo svoje znanje nuditi tudi delavskim masam, je naravnost nesramno. »Edinost« se je poslužila tudi tega sredstva. Pravi namreč, da prihajajo ljubljanski predavatelji v Trst žaliti Slovence, katerih niti ne vidi, pač pa vidijo samo socialiste. Cenjeni obiskovalci predavanj v Ljudskem odru si bodo že sami znali narediti sodbo o neopravičenem napadu tržaške »Edinosti«, katera ni niti toliko lojalna, da bi povedala, da so ta predavanja obiskana največ, in celo večkrat, samo in edino le od priprostitih delavcev, ki ne pridejo gledat samo slovenskih znanstvenikov, temveč, ki pridejo sprejemati znanje, ki jim ga nudijo predavatelji v Ljudskem odru. Čudimo se pa, da malo številce nefrakiranih inteligentov ni bilo zmožno povzdigniti svojega glasu proti nečuvnemu sramotnemu »Edinosti«. Oglejmo si nekoliko predavatelje in predmete predavanj, ki so jih imeli v Ljudskem odru ljubljanski znanstveniki v tej sezoni. E. Kristan o predmetih: Socialni problemi. Žena in socializem in Proletariat in moderna književnost. Profesor J. Franke: O pesnih Ade Negri. Dr. Dermota: O ženskem vprašanju. Profesor dr. Lončar: O polpretekli zgodovini slovenskega naroda. Sedaj naj cenjeni čitatelji prestudirajo, kaj imajo omenjeni predmeti opraviti s slovenskimi narodnjaki v Trstu! Mi ne najdemo med prvim in drugim nobene stike. Pač slabo plačilo imajo ti pijonirji slovenske kulture od ljudi, ki vidijo v vsakem napredku le konec svoje ekzistence, a se vendar silijo ljudstvu kot prijatelji izobrazbe.

Predavanja v Ljudskem odru so bila, so in bodo vedno strogo znanstvenega in izobraževalnega značaja, za kar so tudi prirejena. Ako vidijo slovenski narodnjaki v Trstu, da kažejo predavatelji s prstom nanje, kadar kritizirajo današnji krivični sistem družbe, je samo znak, da se čutijo sokrivci tega sistema. Poznamo odlične narodne inteligente, ki so redni obiskovalci predavanj Ljudskega odra, ki pa se niso čutili še nikdar užaljene, pač pa so vedno odobravalni strogo nepristanost predavateljev in društva samega. Vsaj društvo ni še nikdar vprašalo nobenega predavatelja, kateri politični stranki pripada; to je razvidno odtod, da so prišli predavat v delavski dom tudi odlični znanstveniki iz Trsta in Gorice, ki gotovo niso pristasi socialne demokracije in društvo jim vendar ni zapovedalo, v kateri smeri naj se vrši predavanje, pač pa pusti vsakemu predavatelju popolno prostost, da razvije svoj predmet po lastni volji, kar se mora tudi zgoditi, če se hoče slišati različna mnenja o raznih vprašanjih. Seveda »Edinost« bi želela, da bi predavatelji govorili samo o riven-dikacijah narodov, o narodu in narodnih idealih, o slovanski vzajemnosti i. t. d. Toda delavci, ki so si ustanovili svoj kulturni zavod in ki bodo dali tržaškim Slovincem v najkrajšem času tudi javno ljudsko knjižnico, imajo gotovo vse drugačne pojme o kulturi in o izobrazbi, nego tržaški narodnjaki. In nič naj se gospodje ne ženirajo, povejo naj naravnost, da sovražijo delo Ljudskega odra, kajti govoriti, da so njegovi prijatelji, a govoriti ljudstvu po shodih in v časnikih, da delamo protinardno delo, se pravi ščuvati in odvrčati ljudstvo od izobrazbe.

Politični odsevi.

Krona in koalicija na Ogrskem. Po poročilih listov vlada v ogrski neodvisni stranki velika nezadovoljnost, ker je izostala napovedana predloga

o t. zv. ustavnih garancijah. Mnogo truda je stalo vlado, da je pridobila neodvisno stranko za dodatne kredite v svrhu pokritja skupnih izdatkov; radikalno krilo se je postavilo na stališče, da ni treba izpolniti danih obljub, če krona pri svoji besedi ne ostane. — Ustavne garancije zasledujejo namen, spraviti administrativne organe v popolno odvisnost od parlamenta, oziroma njega večine. Krona je pripravljena privoliti v prav bistvene koncesije, vendar zahteva, da predloži ogrska vlada najprvo volilno reformo, ki se jo je zavezala uvesti. To je čisto naravna pot, in resnično ljudsko zastopstvo si bode pridobilo vse potrebne ustavne garancije. Če bi krona privolila v ustavne garancije, preden je rešena volilna reforma in vojaška vprašanja, ki so rodila predlanski konflikt, bi se izročila na milost in nemilost vladajočemu razredu na Ogrskem v jetništvo in se oropala slehernega upliva na ureditev teh važnih zadev. Najpoprej naj sedanja vlada ustvari ljudsko zastopstvo, potem se krona ustavnim garancijam niti upirati ne bode mogla.

Bebel in antimilitarizem. Sotrudnik »Matina« je intervju Bebla, kakšno stališče zastopa napram antimilitarističnim idejam Hervéja na Francoskem. Odgovor se glasi: »Antimilitaristične ideje in agitacije Hervéja so v nemški socialni demokraciji izključene. Nemška socialna demokracija je odločna protivnica obstoječega vojnega sistema, toda ona smatra vojaško organizacijo v sedaj obstoječih državah za potrebno dotlej, dokler v različnih kulturnih državah ne obstoje dogovori in naprave, ki vojne enkrat za vselej izključujejo. Dokler eksistira nevarnost, da so vojne mogoče, mora vsaka država vsaj v toliko biti vojaško organizovana, da more odgovoriti na vsak napad in braniti lastno državo pred tujim zavojevanjem. Če nemška socialna demokracija sicer podpira vsa poštena stremjenja, ki merijo na to, da se onemogočijo vojne in zagotovi mir, kot n. pr. ustanovitev mednarodnih razsodišč v poravnavo sporov med različnimi državami, vendar smatra vojaško organizacijo za potrebno dotlej, da zgine slednja vojna nevarnost. Iz tega razloga zahteva nemška socialna demokracija v svojem programu, vzgojo k splošnemu oboroženju milice, namesto stoječih armad. Če bi kak nemški sodrug propagiral nazore in zahteve kot Hervé, bi nastalo na podlagi tega strankarskega programa vprašanje, ali se pripada stranki. Stranka ne bi mogla dopustiti agitacije, ki nasprotuje nje programu, stranki zelo škoduje in ki je s stališča obstoječih razmer neizvedljiva ter posamezni deželi škodljiva.

Revolucionarna propaganda v ruski armadi. Poslednji čas je policija aretirala več oseb, ki so pripadala »Vojennemu Sajuzu«, revolucionarnemu vojaškemu društvu. Toda policija sama izjavlja, da se ji ni posrečilo zalotiti voditeljev revolucionarskega gibanja v armadi in ne odkriti tiskarno, kjer se tiskajo nje časopisi: »Lasarma«, »Soldatskij Golos« i. t. d. — Revolucionarji upajo, da v nekaj letih zaveje v armadi nov duh, in da reakciji odpade tudi ta najtrdnjša dosedanja opora. V vojaške pride novo pokolenje iz vasi in mestnega proletarijata, ki misli in čuti socialno-revolucionarno in ki je večalimanj praktično politično vzgojeno. »Zemlja i volja«, ta glas odmeva tudi v srcih mladih novincev; v revolucionarnem prepričanju pa jih utrjuje »Vojennij Sajuz«, ki razdaja neštevilno letakov, brošur in časopisja med nje. Nezanemljivosti armade se zavedajo tudi volilni krogi in ta zavest lomi reakciji peroti.

Francoski ministrski svet je baje snoči razmotrival izjemni zakon proti revolucionarski propagandi splošne delavne zveze.

Volitve.

Poroča se nam, da nameravajo liberalni agitatorji spremljati slugé, ki bodo v ponedeljek raznašali legitimacije, in da mislijo prazne glasovnice od ljudi sproti pobirati in jih izpolnjene vrniti dan pred volitvijo. Prosimo somišljenike, da nam slednji tak slučaj naznanijo, da damo po postavi v varstvo volilne svobode dotičnika zapreti, od ljudi pa pričakujemo, da vsakemu liberalnemu agitatorju, ki se pokaže, pokažejo najbližji izhod.

Sodrug, pozor! Znan ljubljanski podjetnik, ki ima uslužbenega obilo delavstva, se je izrazil v neki gostilni II. volilnega okraja, da mu bodo morali uslužbenci pred volitvijo listke pokazati na vpogled. Prav resno in dobrohotno svarimo podjetnika pred takim terorističnim početjem in jih opozarjamo na § 11. zakona v varstvo volilne svobode, ki določa za take prestopke zapor od enega tedna do treh mesecev. Delavstvo in uslužbenec pa pozivljamo, da se s takimi mahinacijami ne da preplasiti. Delojemalec, ki brani delavcu izvrševanje volilne pravice, hišni posestnik, ki pri njem oddanih volilnih papirjev volilnemu opravičencu pravočasno ne uroči, predstojnik, ki proti njegovi volji izpolni glasovnico ali pa zahteva, da se mu glasovnica pokaže, ali kdor grozi delavcu z odpustom ali kakršnibodi škodo, zagreši prestopke v smislu navedenega zakona. Naj se nam naznanijo koj vsi taki slučaji, da vložimo proti dotičnikom kazensko ovadbo. Hkrati pa naj vsakdo ime vpisanega mu nasprotnega kandidata prečrta in poleg napiše jasno

in razložno socialno-demokratskega kandidata. Nobenega izgovora ni, kdor hoče socialno-demokratsko voliti, svojo voljo more izvršiti. Terorizirati naj se ne da nihče!

Volilni listki in legitimacije bodo ljubljanskim volilcem tekom prihodnjih dni dostavljeni. Volilci naj pazijo na to, da so njih imena na legitimacijah pravilno pisana. Razume se, da morajo dobiti prazne listke. Vsak volilec naj zapiše na ta listek natančno ime kandidata, njegov poklic in njegovo bivališče, pa nič drugega. Podpisati ne! Volitev je tajna. Nihče nima pravice, zahtevati od volilca, da mu pokaže, koga je zapisal na listek. Kdor bi hotel od volilca izsiliti, koga je zapisal na volilni listek, je kazniv. Volilci, ne izročajte listkov liberalnim ali klerikalnim, ali sploh neznanim agitatorjem! Kdor želi pojasniti, naj se zgleda v upravnishvo »Rdečega Prapora«, Františkanska ulica št. 8. Kdor se je izza zaključka volilnega imenika preselil, voli tam, kjer je takrat stanoval in kjer je zapisan v imeniku. Vsakemu volilcu se naznani na legitimaciji, kje voli.

Domače stvari.

Ljubljanski volilci! Oblastni organi so zavezani, dostaviti vam glasovnice osebno! Pazite, da se to zgodi. Nihče nima pravice, izročati glasovnic gospodarjem. Nihče nima pravice, pridržati Vaših glasovnic, kakor se je že zgodilo. Naznanite nam vsak tak slučaj, da se poslužimo postave proti roparjem Vaše volilne pravice!

Dragoceno priznanje. »Slov. Narod« piše takole: magistratni uslužbenci sicer morda niso povsem zadovoljni, toda tok časa vede tako, da morajo voliti Hribarja. Imenitno. Torej magistratni uslužbenci imajo dolžnosti — drugi pa jih proti njim nimajo. In te dolžnosti ne proti občini, ampak nasproti Hribarju, ki je zdaj slučajno župan in hkrati državnozborski kandidat. Kaj se sme vse zahtevati od našega potrpežljivega uradnika! Poljubi palico!

Mizarji trdijo Matthian in Binder niso prosili svojih gospodarjev, da bi jim dovolili praznovati mesto prvega majnika dne 14. majnika. Delavci teh dveh firmi imajo v pogodbi dogovorjen prost prvi majnik in niso torej imeli nobenega povoda, da bi letos opustili praznovanje prvega majnika. S tem popravljamo notico, ki je bila v terek pomotoma v našem listu.

Mučeniki po sili. Mnogo let je že, kar se ne sliši v Trstu več psovke »ščavo«, s katero so, kakor je znano, navadno žalili italijanski šovinsti tržaške Slovence. Odkar pa je pričela socialna demokracija svoje plodonosno delo med delavstvom obojih narodnosti, se te psovke ne sliši več. Naši delavci se včasih spominjajo nanjo kakor na nekaj ostankov iz žalostnih časov. Tisti pa, ki se najbolj jeze, da se ne žali Slovence več z omenjeno psovko, so — kdo bi si mislil — tržaški slovenski narodnjaki. Sedaj namreč, ko ne morejo izrabljati omenjene psovke v svrhu svoje agitacije, ker je ne nobeden več ne izreče, se ščujejo sami med seboj o »ščavi«, da lahko pišejo drugi dan po listih, kako jih — pomislite — socialisti žalijo! Tako se je pripetilo n. pr. na shodu, ki smo ga pripravili v nedeljo dne 28. aprila v gostilni »Al monte verde«. Na tem shodu je namreč govoril sod. Petejan v slovenskem jeziku, dotim je gosp. dr. Mandič govoril v italijanskem. (Čemu, ne vemo.) Koj pa govoril Mandič v italijanskem jeziku, se sliši izmed navzočih en sam glas »fora i ščavi« (ven s sužnji). Navzoči so seveda vsi protestirali, posebno pa so se jezili, ko so izvedli, da je tisti vsklik naredil Slovenec, ki je prišel delat stafažo g. Mandiču. Stvar se je končala vseeno mirno in ko so nekateri delavci povedali g. Mandiču, da naj ga bo sram, ker se boji govoriti slovenskemu delavstvu v slovenskem jeziku, se je shod zaključil. Drugi dan pa je objavila »Edinost« notico, v kateri govori, kako da se je na omenjenem shodu blatilo Slovence s ščavi. Nam se zdi to preveč podlo, da bi se ponižali tako ter povedali gospodi, kar bi jim v tem slučaju smeli. Toda stvar je navsezadnje smešna, ko se vidi ljudi, ki hočejo po vsej sili postati narodni mučeniki, pa ni niti vredno, ozirati se na blato te frakarske gospode, ki bi rada, da bi se vrnili zanj nekdajni srečni, oh kako srečni časi. Ne bo jih več.

Humbug, je rekel g. dr. Slavik na shodu v »Narodnem domu«, da je vse, kar govorijo socialni demokratje; potem mora biti humbug tudi naš program. No, potemtakem oprostite, dr. Slavik, če vam povemo, da uganjate največji humbug, kadar pridete na naše shode in v strahu pripovedujete, da je naš program tako lep, da ga lahko podpisete z obema rokoma. Nekoliko premislite, kaj se je nekdaj govorilo in kar se bo še, bi ne bilo slabo za narodne agitatorje, čeprav smo v volilni borbi.

Kje naj zgradim svojo tovarno? Pod tem naslovom hoče izdati Viktor Steiner na Dunaju v nemškem jeziku knjigo, v kateri bodo opisane one

občine, ki so vsled danih predpogojev pripravne za ustanovitev industrijskih podjetij. Na to delo se opozarjajo občine in zasebni interesenti, in se ob enem vabijo, da pošljejo potrebne podatke izdavalcu Viktorju Steinerju na Dunaju, II/I, Am Tabor 18. Žele se podatki o geoloških posebnostih prometnih sredstvih, vodnih močeh, osrednjih napravah za rasvetlavo in proizvajanje obratnih sil, ugodnostih, ki jih nudijo občine lastnikom obrtnih podjetij, o delavskih močeh in mezdah, skratka o vseh onih razmerah, ki posebno priporočajo zgradbo industrijskih naprav v kakem kraju.

Shodi.

Napovedani so:

Cerknica, 3. maja ob 8. zvečer za delavce.
Rakek, 4. maja ob 7. zvečer.
Planina, 5. maja ob 3. popoldne.
Dol. Logatec, 6. maja ob 8. zvečer pri Hudniku.
Vrhnika, 7. maja ob 8. zvečer.
Vrhnika, 8. maja ob 8. zvečer.
Borovnica, 9. maja ob 11. dopoldan.
Vrhnika, 9. maja ob 3. popoldne.
Logatec, 10. maja ob 8. zvečer pri Korenčanu.
Hotederšica, 11. maja ob 7. zvečer.
Unec, 12. maja ob 11. dopoldne.
Cerknica, 12. maja ob 3. uri popoldan.
Grahovo, 13. maja ob 7. zvečer.

Logatec, Dne 29. m. se vršil v gostilni pri Hodniku javen volilni shod, ki je bil v kljub slabemu vremenu dobro obiskan. Shodu je predsedoval sodrug Urbas, ki je po kratkem nagovoru dal besedo kandidatu, sodrugu Kopaču. Leto je v triurnem govoru obrazložil program socialno-demokratske stranke in konfuznost obeh meščanskih strank. Privoščil si je posebno pseudo-liberalno stranko, ki je nedeljskemu shodu prodajala gorostasne laži in ki ni imela toliko poguma, navzočemu sodrugu Kopaču dati besedo, sedaj pa trosi laži okoli, da bi moral Kopač počakati, pa bi mu bili dali besedo. Gospod notar Pegan je deciderano izjavil. Danes je samo za liberalno stranko shod in jaz ne dam nobenemu izmed nasprotnikov besede. Oglasili so se tudi gostilničar gospod Mezek in še dva druga obrtnika ter zahtevala glede obrtne zadruge pojasnilo, katere so tudi dobili. Potem pa je dal sodrug predsednik kandidatura na glasovanje, ki je bila soglasno sprejeta. V gostilniški kuhinji sta bila dva liberalčka, ki sta se medsebojno pritoževala, da se ni Grudna, ki je poštenjak in veleposestnik, potrdilo. Shod je končal ob polnoči.

Št. Andraž na Goriškem. Te dni se je vršil tukaj shod, prišlo je nad 400 volilcev. Govoril je sodrug Milost in povabil vse nasprotnike na debato, toda nobeden ni imel poguma, oglasiti se k besedi. Gospod župan, nadučitelj in cerkvenik so glasovali proti in ko jih je predsednik vprašal zakaj, so jo odkurili med glasnim smehom in žvižganjem navzočih. Blamaža za klerikalce in liberalce je bila popolna.

V Mirnu se je vršil shod z več kot 300 volilci. Poročal je sodrug Milost mej burnim odobravanjem in živio-klici. Klerikalci so mej poročilom nekoliko ugovarjali, toda ko jih je Milost povabil, naj govore, so jo odkurili. Po Mirnu so klerikalci ponoči plakirali razne listke, s katerimi žalijo sodr. Milosta, toda na shodih jih je bilo strah. Privoščimo jim tisto veselje zabavljati čez nas, ko nas ni... Ubogi ljudje!

V Gorici se je vršil včeraj shod socialne demokratske stanke; govorili so sodrugi Skabar, Milost Zupančič in Zekovič. Skabarjeva kandidatura je bila enoglasno sprejeta. Goriškemu županu dr. Maraniju slabo kaže. Gospod dr. Marani je tudi »program« in taki imajo letos sploh smolo...

V Solkanu je govoril Ropas in z velikim navdušenjem so volilci odobraval kandidaturu Milosta. Nato so šli naši na klerikalni shod, kjer se je blatilo socialiste. Ropas se je oglašil za besedo, a komaj je začel govoriti, ga je klerikalen kmet udaril z dežnikom. — To je bilo dovolj. Naši — ogromna večina — so planili nanje in le pametnejšim sodrugom se morajo klerikalci zahvaliti, da niso bili poteptani. Ko se je napravilo mir, so dali na glasovanje Fonovo kandidaturu; 7 rok se je dvignilo, mej tem ko je iz 500 grl zagrmelo: Živio, Milost! Klerikalci so jo žalostno ubrali.

Sv. Ana pri Trstu. V nedeljo, dne 28. m. m., je bil tukaj shod volilcev soc.-dem. stranke. Imel je biti na prostem, toda vsled slabega vremena se je vršil v gostilni. Govoril je sodr. Regent v slovenskem in sodr. Zilotti v italijanskem jeziku. Par narodnjakov je hotelo razgrajati, toda naši sodrugi so jih takoj užugali, ker shod ni bil javen, pač pa samo za soc. dem. volilce in le usmiljenosti naših sodrugov je pripisati, da niso dotičniki izgubili volilne pravice. Po končanem shodu je zaorila po dvorani mogočno delavska pesem in živio-klici na soc. demokracijo. »Edinost« piše, da so vsi navzoči kričali Živio, Rybač, toda lahko povemo, da razven 7 narodnjakov, ki so morali molčati, se drugi, katerih je bilo kakih 100, niti spomnili niso na Rybača. Tolika v pojasnilo raznim dopisnikom »Edinosti«, ki mislijo, da bodo postali žurnalisti, ako bodo pisali vedno proti resnici.

Socialni pregled.

Štrajk poljskih delavcev v Italiji. Romagna je že desetletja sem torišče intenzivnega gibanja kmečkih delavcev; toda letošnji štrajk v okolici Argente prekaša po svoji razsežnosti vse dosedanje. — Kmečki stan je — kakor drugod po Italiji — tudi tu proletariziran brez vse posesti. Navadno obdeluje veleposestniško zemljo v polnaju (mezzadria), v katerem dobe kot plačilo za svoje delo polovico vseh pridelkov. Revnejši ljudje brez vsega imetja pa delajo kot takoimenovani »avventizi«, to je najeti delavci na podlagi »tercijarije«: lastnik da zemljišče in žito za seme, ob žetvi sta dve tretjini njegovi. — V poslednjem času zelo napreduje med kmečkim ljudstvom socialistična propaganda in organizacija: ustanavljajo se društva kmečkih delavcev, ki so tupatam tudi konsumna, podporna ali zavarovalna. Pod pritiskom socialno-demokratske agitacije so morali veleposestniki lani revidirati pogodbe, prevzeti nase plačevanje desetine zadenskemu nadškofu, priznati komisijo, obstoječo iz veleposestnikov in delavcev, ki razdeljuje zemljo delavcem z obdelovanjem in se posvetuje glede delavnih pogodb. Na sv. Mihaela dan minulega leta pa so veleposestniki prelomili dogovor in odpustili 72 delavcev, voditeljev vse agitacije, češ, da si ne dajo od delavskih organizacij vsiljevati ljudi. Organizacija je odgovorila: Prekličite odpoved. Ker veleposestniki tej zahtevi niso ugodili, se je marca začel štrajk; delavci so odložili plug, na polju je ponehalo vse delo, da za letos odpade konopna žetev. Živino morajo lastniki ali sami krmiti, ali jo pa oddati v rejo oziroma prodati. Celo »mezzadria«, ki se sami pečajo z živino-rejo, so solidarni z »avventizi«. — Mir se ni še nikjer kalil, toda vlada je poslala vseeno vojaštvo, ki posega pod prevezo, da živina ne bi lakote poginila, tudi v gospodarstvo. Z najhujšim sovražnikom, z lakoto se organizacije uspešno bore: vsakdo izmed 8000 štrajkujočih prejme dnevno do pol kilograma turščine moke in 5 stotink v gotovini. Otroke so vzeli delavci sosedne okolice k sebi in sedaj nameravajo še starce poslati za njimi. Zlasti navdušeno se udeležujejo gibanja ženske. — Preračunjena dosedanja škoda znaša okroglo tri milijone lir: 2 milijona jih trpe delavci, pol milijona država na davkih in pol milijona posestniki. Pred dvema tednoma se je zbralo 400 veleposestnikov v Ferrari, kjer so sklenili ustanoviti provincialno organizacijo z lastno blagajno, v katero bodo vplačevali po liri na hektar. Pozvali so vse veleposestvo Italije, da nobenega štrajkujočih ne sprejme v delo, ker je štrajk naperjen proti lastninski pravici. — Socialno-demokratski poslanec Agnini, ki načeljuje vsemu temu gibanju kmečkih delavcev, je štirikrat brezuspešno poskusil, da doseže premirje. Sedaj upa, da nabere do jeseni 100.000 lir; tedaj bo nastala splošna stavka, da bo žetev onemogočena. Agnini trdi, da bo, četudi bi se posrečilo veleposestnikom ugnati delavce, ostalo med poslednjimi tako sovraštvo in srd, da je mir za vselej izključen.

Raznoterosti.

Disciplinarna preiskava proti učitelju Konečnemu v Zabrehu na Moravskem traja že pol leta. Strašno se je pregrešil: bil je na shodu štrajkujočih delavcev! Ni pa tam niti agitiral niti govoril. Sicer nič novega, pa zato nič manj krivičnega!

Prosta volja. Če ukrade delavčeva žena hleb kruha, da potolaži vsaj za nekaj časa kopico svojih stradajočih otrok — pride seveda v zapor. Burzoa s svojega enolično visokega moralnega stališča pa ogorčen pripoveduje o tatinski sodrgi in o vedno bolj se razširjajoči nemoralnosti. Če pa krade bogata kneginja kakor sraka zlato, srebro in kar se sveti dragocenega, pa jej izdajo zdravniške kapacitete takoj izpričevalo, da ni zdrave pameti, da dela to pod pritiskom nekega nepremagljivega čuta, da nima ona proste volje, ki jo ima baje vsak normalen človek. Lakota in čut za stradajoče otroke pa menda nista nepremagljiva in ne omejujejo proste volje. Kneginja Kamila Wrede, ki so jo pred meseci zaprli zaradi tatvine, je bila te dni na podstavi zdravniških izjav izpuščena in sodno postopanje proti nji ustavljeno. Delavka — kneginja, kruh — srebro, zapor — prostost! Par besed, ki mislečemu vse povedo!

Najnovejše vesti.

Dunaj, 2. maja. Včeraj je bil Lueger prvič zopet na seji mestnega sveta.

Dunaj, 2. maja. Cesar ne gre v Budimpešto.

Budimpešta, 2. maja. Praznovanje 1. maja se je vršilo v znamenju protesta proti zakonu o kmečkih poslih in za splošno in enako volilno pravico.

Budimpešta, 2. maja. Dogovore med ogrsko vlado in zastopniki koalicije, je je klub hrvaških poslancev sprejel.

Budimpešta, 2. maja. Jurični odsek zbornice razpravlja o peticiji za regulacijo zapadne meje med Ogrsko in Avstrijo. Poročevalec Czigmadija je dejal, da se lahko z dokumenti dokaže, da je Avstrija tekom časa anektirala razne ogrske kraje.

Sarajevo, 2. maja. Praznovanje 1. maja se je izvršilo popolnoma v miru; udeležilo se ga je 1500 delavcev in delavk.

Sarajevo, 2. maja. 1500 delavcev je praznovalo prvi majnik s sprevedom, shodom in veselico.

Belgrad, 2. maja. Ker so ob času štrajka v sladkorni tovarni meseca marca padli štirje delavci, se je vlada včeraj bala nemirov. Cela garnizija in žandarmerija je bila konsignirana. Mir se pa ni kalil. Delavci so imeli obhod po mestu.

Sofija, 2. maja. Vzlic vladni prepovedi so se vršile velike cestne demonstracije. Poseglo je vojaštvo, ki je demonstrante razgnalo.

Berolin, 2. maja. Pri dvorskem kosilu, kamor je bil povabljen Aerenthal, ni bilo napitnic. Včeraj je bil Aerenthal pri Viljemu na 3/4 urni audienci. Danes je zopet obiskal Bülowa, s katerim se je pogovarjal 1 1/2 uro.

Berolin, 2. maja. Tukaj je bilo včeraj 100 shodov. Po celi Nemčiji je bil mir.

Berolin, 2. maja. V državnem zboru je pri razpravi o proračunu drž. kancelarja utemeljeval Kaempfer resolucijo, da naj podpore iz javnih sredstev ne izključujejo od vol. pravice. Soc. dem. David je očital Bülowu, da je soc. demokracijo obrekoval, ko je prečital neresnično vest o »socialnodemokratskih volilnih manevrih«, kar je Bülow obžaloval. — Kulerski je protestiral proti izjemnim zakonom, naperjenim proti Poljakom. Proračun drž. kancelarja je bil sprejet z resolucijami Jäger in Ablaß. Zbornica je presla v debato v proračunu vnanjega urada.

Bremen, 2. maja. Velik požar je uničil 6000 bal bombaževine.

Rim, 2. maja. V botaničnem vrtu se je vršil velik ljudski shod, na katerem so govorili socialisti Ferri, Pescetti, Costa, sindikalist Orano in republikanec de Andreis. Policija je razpustila shod, na kar je konjenišvo razgnalo demonstrante. Cestna železnica ni funkcionirala.

Pariz, 2. maja. Praznovanje 1. maja se je izvršilo po pravici v popolnem miru.

Pariz, 2. maja. Kralj Edvard je došel včeraj sem.

Pariz, 2. maja. Včerajšnjemu shodu na delavski borzi je predsedoval eden odstavljenih drž. uslužbencev, ki je ostro prijel vlado, zlasti Brianda, ki je svojo socialistično preteklost zatajil.

Pariz, 2. maja. Tekom včerajšnjega dne sta dva demonstranta streljala na policijo. Stevilo aretacij znaša okrog 800.

Nancy, 2. maja. Smodnišnica v Fontaine Roche z 800 kg smodnika je šla ponoči v zrak. Človeških žrtev ni.

Nancy, 2. maja. Koncem včerajšnjega shoda je bila demonstracija, pri kateri je bilo več oseb ranjenih. Osem oseb je aretiranih.

London, 2. maja. Nad tisoč brezposlenih delavcev je včeraj priredilo demonstracijo po glavnih ulicah. Vsa policija je bila nogah.

Madrid, 2. maja. Po vsej Španiji je bil včeraj ohranjen mir. Samo v Barceloni so bili mali konflikti.

Lissabon, 2. maja. Zunanje ministrstvo je prevzel Lucian Monteiro, justično Teixeira Abren, finančno Martino Cavallo.

Peterburg, 2. maja. Vojaska stranka zahteva, da odstopi Golovin.

Peterburg, 2. maja. Na nevskem prospektu je bilo aretiranih več skupin v dijaške uniforme oblečenih dijakov.

Peterburg, 2. maja. V vseh večjih industrijskih krajih baltičskih pokrajin se je včeraj praznovalo.

Peterburg, 2. maja. V Minsku so prijeli Herzensteinovega morilca Popoljeva.

Moskva, 2. maja. Iz Baku se naznanja splošno stavko zaradi neopravičenih represalij orožniškega generala Taubeja. Vse tovarne stoje, prodajalne so zaprte, tramvaj ne vozi.

Teberan, 2. maja. Parlament je soglasno sklenil, da mora notr. minister izstopiti iz kabineta; takisto se je sklenilo zahtevati odstop vnanjega ministra, če v prihodnji seji ne poda parlamentu enakih pojasnil.

Charlestown (zapadna Virginia), 2. maja. V rovu Whipple so se včeraj užgali plini. Mnogo oseb je mrtvih in ranjenih. V času eksplozije je bilo 100 rudarjev v jami.

Izkaz prostovoljnih darov.

Volilnemu skladu stranke so prispevali: Sodrugi železnice v St. Petru 10 K.

Volilnemu skladu ljubljanske okrajne organizacije so prispevali: Organizovani peki 2 K; Josip Ihanc 1 K; sodrugi stolarji trdke Boucon 1 K 60 vin; sodrugi tobačne tovarne 3 K; organizovani mizarji trdke Binder 8 K 60 vin; nabrano na volilnem shodu v Spodnji Šiški 6 K 18 vin; sodrug Josip Buda 4 K. Skupaj 26 K 38 vin.

Kot strankin davek je prispeval sodrug Ivan Bartl 1 K 20 vin.

Izšla je v založbi časopisa „Naprej“ v
Idriji 1. knjiga

Pod spovednim pečatom

katero je spisal bivši katoliški kapelan H.
Kirehsteiger. — Cena 1. knjige, obsegajoči
312 strani, znaša 2 K 60 vin.

Vsakemu prijatelju dobrega in poučnega
branja knjigo „Pod spovednim pečatom“ prav
toplo priporočamo. — Dobi se v Ljubljani
v knjigarni L. Schwentner; v Gorici v
knjigarni A. Gabršček ter v Idriji pri upravi
lista „Naprej“.

Sodrug, somišljeniki! Zahajajte le v
tako gostilne,
kavarne in brivnice, kjer je na razpolago Vaše
glasilo. . . Agitujte
povsod za „Rdeči Prapor“!

Organizacijam in delavskim čitalnicam, pos. sodrugom

ki se zanimajo za največjo av-
strijsko žensko organizacijo to-
bačnih delavk in delavcev, se pri-
poroča v naročbo slov. strokovni list

„Tobačni delavec“

ki izhaja vsak prvi torek v mesecu
ter stane za celo leto 1 K 20 vin.

Naroča se pri upravnistvu „Tobačnega
delavca“, Dunaj V/12, Schmalzhofgasse 17.

Organizacije, sodrug, pozor!

Povodom bližajočih se državnoborskih vo-
litev je v proslavo splošne in enake volilne
pravice izvrševalni odbor založil krasne

umetniške razglednice

v barvotisku
predstavljajoče simbol bližajoče se delavske
pomladi.

Cena	50 izvodom	3 K 25 v
„	100 „	5 „ 75 „
„	500 „	23 „ 75 „
„	1000 „	40 „ — „

Posamezni komadi po 8 vin.

Naroča se jih pri upravnistvu „Rdečega
Prapora“ proti plačilu, oz. poštnem povzetju.
Sodrug, sezite pridno po teh razglednicah!

Vsaka posamezna in posameznik je kazalo
Edino pravi je
Thierryev balzam
le z zeleno znamko nuna. — 12 malih
ali 6 dvojnih steklenic ali pa 1 ve-
lika specialna steklenica s patentnim
zaklepom 5 K.

4 52—30
Thierryev centilijino mazilo
proti vsem, še tako starim ranam,
vnetjem, poškodbam itd., 2 lončka
K 3-60. Razpošilja se le proti po-
vzetju ali za poslani denar.
Te dve domači zdravili sta po-
vsod znani in še od nekdaj „loveči“.

Naročila se naj naslovljajo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi p. Rogaški Slatini.
Zaloga večinoma po lekarnah. Knjižice s tisoči zahvalnih
pisem zastoj in franko.

„Rdeči Prapor“ izvod po 10 t.
v se dobiva
v Ljubljani v tobakarnah: Blaž, Donajska cesta;
Franz, dr. kolodvor, Spod. Šiška; Kušer, Sv. Petra
cesta; Pichler, Kongresni trg 3; Svatek, Glavni trg;
Sežark, Selenburgova ulica; Velkavrh, Sv. Jakoba trg;
Kleinstejn, Jurčičev trg; Dolenc, Kolodvorske ulice, Šta-
vitka 27; Sušnik, Rimska cesta 24; Ušenčnik, Zidovske
ulice 1. — Kranj: Karol Florian, knjigarna. —
Jesenice: Jakob Mesar, stev. 101. — Trst: Lav-
renčič, Piazza Caserma. — Trst Rojano: Močnik,
tobakarna. — Gorica: Krebelj Peter, Kapucinske
ulice stev. 1. Schwarz, Šolske ulice. — Reka: Ri-
cardo Camera, Corso 16.

„RDEČI PRAPOR“

je najradikalnejše slovensko glasilo, nujno
potrebno vsakemu volilcu in vsakomur,
ki hoče biti objektivno informiran o do-
mači in splošni politiki.

„RDEČI PRAPOR“ je najmodernejši slovenski
list, ki ne bi smeji manjkati
v nobenem bralnem društvu ali čitalnici
ter napredni hiši.

Priporočajte „Rdeči Prapor“ povsod!

Kaj hočejo socialni demokratje ali program socialno-demokratske stranke.

Dolžnost vsakogar, ki se zanima za poli-
tično življenje, je, da se seznani s težnjami
in zahtevami socialne demokracije. Cena
brošure, ki obsega tudi narodnostni pro-
gram avstrijske socialne demokracije
4 v, po pošti 8 v.

Naroča se je pri upravnistvu
„RDEČEGA PRAPORA“.

Tiskarna Iv. Pr. Lampret

Kranj :: Gorenjsko :: Kranj

se priporoča p. n. občinstvu v vsako vrsto izvrševanje tiska od navadne do naj-
moderneje oblike. Ker je bogato založena z modernimi orodji in okrasni ter
opremljena z najnovejšimi stroji in električnim obratom, lahko izvršuje največja
dela v vsaki množini, in sicer: uradne tiskovine, kuverte, račune, pisane papirje,
cenike, etikete, bolete, časopise, knjige, brošure, cirkularje, reklamne liste, lepake,
opomine, vabila, molitvenike, mrtvaška naznanila, razglednice, hranilne in zadržne
knjižice, poročna naznanila, vizitke, vstopnice, zavitke, dopisnice, jedilne liste,
vignete i. t. d., sploh izvršuje vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela okusno in ceno.
V isti založbi je izšla tudi časa primerna knjižica v drugi, pomnoženi izdaji
Novi državnozbornski volilni red.

Delniška družba združenih pivovarn Žalec in Laški trg

Telefon št. 183.

v Ljubljani

Telefon št. 183.

2 52—51

priporoča svoje

izborna pivo v sodcih in v steklenicah.

Telefon št. 187.

Zaloga v Spodnji Šiški.

Telefon št. 187.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Bartl.

Tiska Iv. Pr. Lampret v Kranju.